

7/8730

T.C.
ULAŞTIRMA BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

21 Ağustos 2009

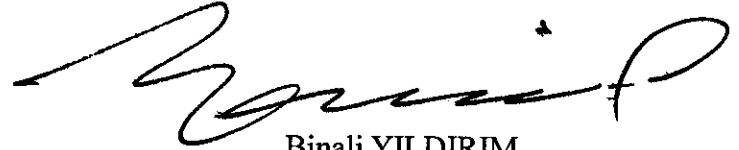
Sayı :B.11.0.SGB.0.10.01.610.01/1397
Konu :İstanbul Milletvekili Sayın
Ayşe Jale AĞIRBAŞ'ın
yazılı soru önergesi.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 10.07.2009 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-14443 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Ayşe Jale AĞIRBAŞ'ın 7/8730 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Binali YILDIRIM
Ulaştırma Bakanı

EK :

1) Cevap formu (3 Sayfa)

DAĞITIM:

TBMM Başkanlığı
Başbakanlık

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN AYŞE JALE AĞIRBAŞ'IN
7/8730 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI

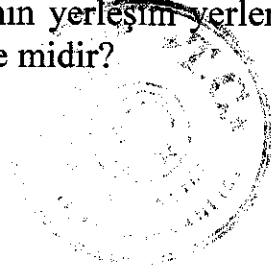
Cep telefonlarının ve baz istasyonlarının yaydığı elektromanyetik radyasyonun sağlık üzerine etkileri konusunda henüz tam olarak aydınlanamayan birçok nokta bulunmasına rağmen baz istasyonlarının yaydığı radyo frekans (RF) radyasyonunun insan sağlığı açısından; uğultulu ve puslu duyma, kulak çınlaması hissi, sinir sisteminin yapısının değişmesi, beyinde DNA hasarı, bağışıklık sisteminde bozukluk, lenf kanseri, sperm sayısında azalma, kromozomal bozulmalar, kan basıncında artış, uyku bozuklukları, dikkat eksikliği, bitkinlik ve baş ağrısı gibi pek çok probleme davetiye çıkarttığı yapılan araştırmalarda ortaya çıkmıştır. Bu nedenle, son yıllarda yaygın olarak kullanılmaya başlanan cep telefonları ve uzantısında baz istasyonlarına ilişkin soru işaretleri kamuoyu gündeminin ön sıralarına yerleşmiş ve elektromanyetik dalgaların insan sağlığı üzerindeki olası olumsuz etkileri konusunda kamuoyunun duyarlılığı artmıştır. İstanbul Maltepe'de bulunan Fındıklı Mahallesi sakinleri de 12 yıldır çevrelerine radyasyon yayan baz istasyonlarının bir an önce mahallelerinden kaldırılmasını istemektedirler. Uzmanlar, baz istasyonlarının sınır değerlerin çok altında elektro manyetik dalga yaymasının, sorun olmadığı ya da uzun dönemde sorun yaratmayacağı anlamına gelmeyebileceğini belirtmektedirler.

SORULAR:

1. GSM baz istasyonlarının kuruluşlarına yönelik standartlar var mıdır? Bu standartlar belirlenirken halkın sağlığı ikinci plana mı atılmıştır?

2. Baz istasyonları antenleri neden yaşam alanlarının yoğun olduğu yerlere yerleştirilmektedir? Yaşam alanlarına kurulan baz istasyonlarının uzun dönemde insan sağlığına yapacağı olumsuz etkinin sorumluluğunu Bakanlık üstlenmekte midir?

3. Birleşmiş Milletler 1992 Rio Deklarasyonu'nda "Ülkeler, çevreyi korumak için, olanakları ölçüsünde koruyucu yaklaşım prensibini uygulayacaklardır. Ciddi kaygıların, tehditlerin ve geri dönülmez potansiyel zararların söz konusu olduğu durumlarda bilimsel belirsizlik (henüz olumsuzluklar ortaya çıkmasa bile) önlem almama ya da önlem almayı geciktirme için bahane olarak kullanılamaz" diye açıkça belirtilmektedir. Bu, bağlamda baz istasyonlarının yerleşim yerleri dışına çıkarılması için herhangi bir düzenleme yapılması gündemde midir?

CEVAPLAR:

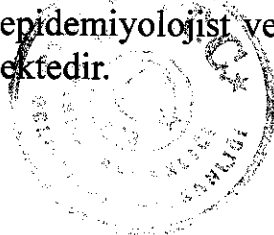
Ülkemizdeki telekomünikasyon sektöründe yetkilendirmelere ilişkin düzenleme yapma yetkisi ve denetleme mer'i mevzuat hükümleri çerçevesinde Bakanlığımızın ilişkili kuruluşu olan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından kullanılmaktadır. Bakanlığımız ise sektörde politika belirleme fonksiyonu ile beraber ülkemizde kurulacak olan telekomünikasyon şebekelerinde dünyadaki teknolojik gelişmeler doğrultusunda insan sağlığı ve çevre güvenliği konularında en üst düzeyde hassasiyet gösterilmektedir. Bu amaçla yayınlanan tüm bilimsel değerlendirmeler ve bu alandaki uluslar arası kuruluşların tavsiye ve kararlarına özel önem verilmektedir.

Bu kapsamda düzenleme getirilen alanlardan birisi de GSM şebekelerinin bir parçası olan ve kullanıcıların GSM telefonlarının ile GSM şebekelerinden servis almalarını sağlayan kablosuz alıcı ve verici üniteleri (BTS-Base Transiever Station-Baz istasyonları) ile üretilcek veya ülkemize getirilecek GSM kullanıcı telefonlarının öncelikli olarak insan sağlığı açısından bulundurması gereken özellikleridir.

Bu konuda düzenleyici kuruluşumuz olan BTK tarafından 12.07.2001 tarihinde 24460 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "10 Khz-60 Ghz Frekans Bandında Çalışan Sabit Telekomünikasyon Cihazlarından Kaynaklanan Elektromanyetik Alan Şiddeti Limit Değerlerinin Belirlenmesi, Ölçüm Yöntemleri Denetlenmesi Hakkındaki Yönetmelik" ile kurulacak veya kullanılacak olan cihazların bulundurması gereken limit elektriksel değerler belirlenmiştir. Ayrıca, 2001 yılından bu yana telekomünikasyon cihazlarının almaları gereken Güvenlik Sertifikası uygulamalarına ilişkin işlemler BTK Bölge Müdürlüklerince sürdürülmektedir.

Telekomünikasyon işletmecilerinin hizmet sunarken uymak zorunda oldukları esas olarak iki tür yükümlülük bulunmaktadır. Bunlardan ilki, öncelikli olarak bir yere sabit telekomünikasyon cihazı kurulurken bu cihazların ortamda oluşturduğu elektromanyetik alan seviyelerini en az seviyede tutma ve diğeri ise "Hizmet Kalitesi"ne uyma yükümlülüğüdür.

Elektromanyetik alanlarda maruziyette sınır değerlerin belirlenmesi konusunda Dünya ve Avrupa ülkelerinin referans olarak aldığı kurumların başında ICNIRP (International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection/ Uluslararası İyonlaştırıcı Olmayan Radyasyondan Korunma Komitesi) gelmektedir. Uluslararası alanda bu kuruluşça belirlenen sınır değerler, birçok Avrupa ülkesinde ve dünyanın farklı ülkelerinde en yaygın kabul gören değerler arasındadır. ICNIRP, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ve Uluslararası Çalışma Örgütü (ILA) tarafından resmen tanınan bağımsız bir araştırma kuruluşudur. ICNIRP Kılavuzu'nda (ICNIRP Guidelines) yer alan çalışmalar, üniversiteler ve araştırma kuruluşları ile işbirliği yapılarak, çok sayıda mühendis, biyolog, fizikçi, epidemiyolojist ve ilgili başka bilim adamlarından oluşan bir ekip tarafından yürütülmektedir.

Buna ilaveten, Telekomünikasyon işletmecilerinin insan sağlığı yönünden uymak zorunda oldukları yükümlülükler 12.07.2001 tarihinde yayımlanan yönetmelikle belirlenmiştir. Buna göre, Ülkemizdeki işletmecilerin kuracakları telekomünikasyon cihazlarında cihaz başına Uluslararası iyonlaştırmayan Radyasyondan Koruma Komisyonu'nun (ICNIRP) tavsiye ettiği sınır değerlerinin de oldukça altında bir değeri (ICNIRP'ın sınırının 1/4'ü) maksimum değer olarak kabul edilmiştir. İşletmeciler bu değere riayet etmek zorunda olup BTK'nın denetimine tabidirler. Ayrıca, bir ortamda bulunan toplam SAR değeri için ise Uluslararası İyonlaştırmayan Radyasyondan Koruma Komisyonu'nun (ICNIRP)'nun tavsiye ettiği değer, maksimum değer olarak alınmaktadır. Böylece, işletmeciler hem tek başlarına bir denetime ve hem de bütün işletmeciler toplam olarak denetime tabi tutulmaktadır.

Güvenlik sertifikası çerçevesinde insanların bulunduğu yerler ile verici antenler arasında elektrik alan ölçümleri gerek BTK tarafından gerekse de BTK tarafından yetkilendirilen kuruluşlar tarafından yapılarak yukarıda bahsedilen yönetmelik hükümlerine göre değerlendirilmekte ve limitleri aşanlar hakkında yasal işlemler yapılmaktadır.

İşletmecilerin uymak zorunda oldukları bir diğer yükümlüğü ise hizmet kalitesi şartlarını yerine getirmeleridir. GSM işletmecilerinin BTK ile imzaladıkları ve telekomünikasyon şebekesi kurma ve işletme hakkını elde ettikleri imtiyaz ve Görev Sözleşmeleri mevcuttur. Bu sözleşmelerle işletmecilere aynı zamanda belirli sürelerde belirli servis kalitelerini ve kapsama değerlerini sağlamaları istenmektedir. Buna göre örneğin 5 inci yılını dolduran işletmecilerin 10.000 ve üzeri yerleşim alanları itibariyle burada yaşayan nüfusun %90'ını kapsama alanı içinde almaları yükümlülükleri bulunmaktadır.

Bir mobil telekomünikasyon şebekesi ilk kez kurulurken kullanıcı sayıları az olduğundan yönetmelikte belirtilen elektriksel limitlerin altında kalmak kaydıyla, doğal olarak baz istasyonlarını daha uzun mesafelere yayın yapacak şekilde kurmakta ve çalıştırmaktadırlar. Bu ise istasyonların, limit değerlerin altında kalmak kaydıyla, daha güçlü yayın yapmalarına neden olmaktadır. Ancak, işletmeciler imtiyaz sözleşmelerinde belirtilen kapsama yükümlülüklerine uyarken doğal olarak abone sayıları artırmakta ve bir baz istasyonu ile büyük bir coğrafi alanı kapsamayı terk edip mecburen aynı coğrafi alanı daha düşük güçte yayın yapan daha fazla sayıda baz istasyonu ile kapsamaktadırlar. Böylece, anten yakınlarında oturan insanlar, zaten BTK'nın belirlediği limitlerin altında elektriksel alana maruz kalmakta iken baz istasyon sayılarının artması ve çıkış güçlerinin düşmesi sonucunda yönetmelikte belirlenen limit değerlerinin de çok altında ve daha az elektromanyetik alana maruz kalmaktadırlar. Bir başka ifade ile abone sayıları arttıkça işletmecilerin ülke genelinde kurdukları baz istasyonlarının çıkış güçleri ters orantılı bir şekilde düşmekte ve bu alanda doğal bir regülasyon kendiliğinden oluşmaktadır.

Sonuç olarak, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunca 10 Khz-60 Ghz Frekans Bandında Çalışan Sabit Telekomünikasyon Cihazlarına ilişkin Yönetmelik hükümleri çerçevesinde Elektromanyetik kirlilik oluşturan cihazlara bir düzenleme getirilmiş olup, soru önergesinde belirtilen konularda uluslararası kabul görmüş kuruluşların çalışmaları yakından takip edilmekte ve BTK tarafından denetimler sürdürülmektedir.